

**Университетът като дигитален център между
млади таланти и работодатели**
Ирена Марковска, Милен Тодоров

**The university institution as a digital hub between
young talents and employers**
Irena Markovska, Milen Todorov

Abstract:

Digital transformation is one of the significant processes in the daily life of modern society. Due to diverse elements (optimization of processes, increase of financial indicators, etc.), as well as due to independent factors (geopolitical, health, etc.), digitalization is considered as an opportunity to overcome difficulties, through innovations in many areas. In the field of higher education, the major benefit as a result of digitalization is to avoid difficulties related to unpredicted circumstances which impede the traditional form of learning process.

The education process of young specialists is mainly related with the curriculum, as well as with the assessment of the success based on standard examination procedures. In general, the education set emphasis on academic activity, with limited connection to the real work environment. Usually this is a result of high commitment of specialists from industries, who can participate as lecturers in specialized training courses. Digitization related to electronic resources representing the processes in modern technological productions creates a new opportunity to improve the educational programs. It should be pointed out that workspace is also important element which supports the professional development of young employees. Thus, the digital representation of a company structure is supposed to be valuable in respect to employer attractiveness.

The report discusses the possibilities for joint activity with employers regarding the development of digital image of companies as well as key elements related to development of specialized electronic learning content.

Keywords: digitalization of education, university, web3, employer education programs

For contacts: Irena Markovska, University “Prof. Dr. Asen Zlatarov”, imarkovska@abv.bg

ВЪВЕДЕНИЕ

Дигиталната трансформация е един от значимите процеси, съпътстващи ежедневието на съвременното общество. Поради целеви дейности (оптимизация на процесите, повишение на финансови показатели и др.), както и поради независими фактори (геополитически, здравни и др.) дигитализацията създава възможност за преодоляване на затруднения, чрез иновации в множество сфери на дейност. В тази връзка като най-значим елемент, подпомагащ образователната дейност в областта на висше образование може да се посочи обезпечаване на учебния процес, в случаите на възникване на обстоятелства възпрепятстващи традиционната форма на обучение.

Подготовката на младите специалисти се свързва основно с изпълнение на учебната програма, както и с оценка на успеваемостта по дисциплините на съответния учебен план. Обучението поставя акцент върху академичната дейност като връзката с реалната работна среда обикновено е ограничена. Трудността се свързва с високата ангажираност на специалистите, поради което същите са възпрепятствани да участват в специализирани обучителни курсове.

Дигитализацията, свързана с изграждането на електронни ресурси, представящи процесите в съвременните технологични производства създава нова възможност за надграждане на учебните програми. Друг съществен елемент в процеса на обучение на студентите са нагласата и очакванията, които имат към бъдещите си работодатели. В тази връзка създаването на условия, които предоставят възможност за запознаване на студентите с работната среда в дадена компания се очаква да подпомогнат процеса на ранно кариерно ориентиране.

В доклада се обсъждат предпоставки за осъществяване на съвместна дейност между университет и работодатели, изграждане на специализирано електронно учебно съдържание, както и възможности за опознаване на спецификата на работната среда.

ИЗЛОЖЕНИЕ

В съвременният трудов пазар се открива устойчиво твърдение от страна на работодателите, относно затрудненията на завършилите студенти да демонстрират достатъчно професионални умения, за бързо интегриране в спецификата на съответната трудова дейност. Общоприето е разбирането, че в процеса на обучение минимална част от студентите достигат ниво на подготвеност, което позволява бързо интегриране и постигане на висока ефективност на съответната работна позиция. В редица проучвания се посочват компетенции и умения, които се свързват в най-висока степен с професионалната реализация. По-конкретно същите се отнасят към способностите, свързани с инициативност [1], критично мислене, отговорност, работа в екип [2], адаптивност и комуникация[3], както и креативност и способността за справяне с комплексни задачи и ситуации [4].

В процеса на придобиване на образование в най-значима степен се поставя фокус върху обучението, изразяващо се в усвояване на учебен материал. [5, 6]. Със значително по-ниски темпове се въвеждат образователни елементи, които се посочват като съществено значими от страна на работодателите. Като пример може да се посочи очакването на работодателите, че студентите ще са запознати в достатъчно висока степен със спецификата на трудова дейност в съответното професионално направление. Това би могло да се постигне с представяне на работните процеси, добри бизнес практики, както и обща или специфична култура на трудовата среда. В редица случаи виртуални посещения на компаниите в подходящо оборудвани центрове или подходящи ресурси, като симулации на различни процеси и изпълнение на проекти [7], могат да бъдат изключително полезни. Целенасоченото поставяне на фокус към симулиране на условията на реална трудова среда би могло да се превърне в трансформиращ фактор на обучението. Контекстно задаване на специфични технологични задачи в комбинация с отчитане на ситуации, включващи взаимоотношенията при работа в екип могат да окажат съществен принос за бъдещата кариерна реализация на студентите [8].

Изисквания за изграждане на партньорства университет-бизнес

Проактивността при изграждане на партньорски отношения между университетска структура и работодател следва да се потърси в наличието на

ресурси, които могат да бъдат насочени в това направление. Традиционно, академичната дейност се свързва предимно с провеждане на научни изследвания. В зависимост от тематика на изследванията, както и от поставените приоритети (привличане на външни изследователи или групи, привличане на финансов ресурс, повишение на рейтинг или др.) академичната дейност определя партньорствата в най-значима степен. От друга страна интензивността на провежданите академични изследвания се свързва със значително по-високо сътрудничество на ниво университет - бизнес [9]. Като заключение в най-широка формулировка може да се посочи, че осъществяването на вътрешни университетски програми, подпомагащи кариерното развитие на студентите следва да се предшества от изграждане на стабилно партньорско сътрудничество с работодатели.

Определяне на профила на университетската институция за изграждане на стратегически партньорства

Университетската институция обикновено се представя като монолитен бранд, утвърждаващ образа си с образователния продукт, който се предлага от обособените основни звена (факултети). В зависимост от текущите икономически обстоятелства, определени специалности генерират по-висок интерес към студенти. Поради цикличността (в някои случаи с трудно определим период) на икономическите процеси се наблюдава променлив интерес на обучаемите към специалности от различни професионални направления. В тази връзка е необходимо дългосрочно планиране и определяне на професионалното направление (и специалности), което ще създава устойчив интерес за придобиване на образование. В резултат на допълнителен анализ като краен резултат може да се получи пълна оценка, относно предпочитанията на обучаеми по отношение на всички предлагани специалности.

Дигитална трансформация в процеса на подпомагане на образователния процес и кариерно ориентиране

Дигитализацията е един от приоритетните процеси в дейността на съвременните университетски институции. От една страна се засягат множество дейности на административно и управленско ниво, а от друга съществено внимание се обръща и на тези, свързани с образователния процес. В най-значима степен акцента е поставен върху изграждане на електронно учебно съдържание. В посока на устойчивост като най-значими елементи могат да се посочат избора на електронна платформа за провеждане на обучение, както и избора на инструменти за допълнително взаимодействие с обучаемите. Доколкото структурирането и оформлението на учебните ресурси е стандартизирана процедура (съгласно университетските правила за електронно учебно съдържание) включването на специализирано учебно съдържание изисква по-широки технически възможности. В тази група се отнасят всички ресурси, които могат да бъдат съгласувани с партниращи компании (работодатели) в посока на трансфер на познание от реална работна среда. Така например в областта на технически науки могат да се интегрират модули, които създават симулационна среда за различни по сложност технологични процеси. Основната технология за

изграждане на съдържание е компютърно генерираната реалност. В зависимост от спецификата на процесите могат да бъдат използвани добавена, виртуална или смесена реалност.

Доколкото спецификата на техническите умения е първостепенен елемент в процеса на дигитална подготовка на студентите, внимание е необходимо да се насочи и към развиване на меките умения (soft skills). В множество учебни специалности, например в областта на обществените науки се поставя акцент върху умения, свързани с екипната работа и решаване на комплексни организационни и управленски задачи. Създаването на компютърно генерирани сценарии с индивидуално или екипно участие позволяват вземане на решения в условия на реални бизнес ситуации. В допълнение могат да се включат възможности за генериране на среда, представяща отделните департаменти в компанията, с отчитане на специфичните характеристики за дадена работна позиция. Трябва да се отбележи, че придобитият опит в така генерираната среда следва да се приеме за елемент от общата учебна програма. Провеждане на стаж в реалната работна среда е другият компонент за формиране на трудови навици. В процеса на обучение, при който се постига баланс между традиционния академичен подход, надграден с разнообразие от дигитални ресурси се очаква постигане на максимална ефективност, по отношение на бъдещата професионална реализация на студентите.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В съвременните условия на развитие на информационните технологии широко се приема разбирането, че всички сфери на дейност могат да бъдат подобрени в значителна степен. Постигане на този резултат обаче, изисква да се формулират ясно задачите, на които решението ще бъде технологично подпомогнато. В университетската образователна среда дигитализацията създава възможност за постигане на по-тясна свързаност между традиционното академично обучение и натрупване на практически опит. Доколкото изграждането на електронно учебно съдържание е задача на академичния състав, дигитално генерираната работна среда изисква значимо участие на бизнес компании със съответстващ профил по дадена специалност. Опитът показва, че дългосрочното сътрудничеството между университет и бизнес компания, с цел обучение на студенти е препоръчително да се предшества от натрупване на опит, в резултат на научно-изследователска партньорска дейност. Възможностите за прилагане на програми, координирани от университетските центрове за кариерно развитие се очаква да установят най-подходящата форма за надграждане на образователния процес. Оползотворяването на трансфера на знания от бизнеса, както и тяхната дигитализация в процеса на обучение следва да бъде приоритетна задача за устойчиво развитие на съвременната университетска среда.

ЛИТЕРАТУРА

1. K. Lowden, S. Hall, D. Elliot, J. Lewin Employers' perceptions of the employability skills of new graduates Edge Foundation (2011)
2. J. Lydon, D. Dyer, C. Bradley Compete to prosper: Improving Australia's global competitiveness McKinsey (2014)

3. AIG Response to the inquiry into innovation and creativity Australian Industry Group (2016)
4. J. Howard Securing Australia's future - capabilities for Australian enterprise innovation Australian Council of Learned Academies (2016)
5. G. Atkinson Work-based learning and work-integrated learning: Fostering engagement with employers NCVET (2016)
6. L. Collins, A. Smith, H. Hannon Applying a synergistic learning approach in entrepreneurship education Management Learning, 37 (3) (2006), pp. 335-354
7. H.E. Advance Enterprise and entrepreneurship framework Advance HE (2019)
8. I. Inceoglu, E. Selenko, A. McDowall, S. Schlachter How do work placements work? Journal of Vocational Behavior, 110 (2019), pp. 317-337
9. N. Hewitt-Dundas Research intensity and knowledge transfer activity in UK universities Res. Policy, 41 (2) (2012), pp. 262-275